

Tuletisinstrumentide tehingute teostamise reeglid

Sissejuhatus

- 1.1. Käesolevad reeglid (edaspidi: „**Reeglid**“) reguleerivad AS-i Avaron Asset Management (edaspidi: „**Avaron**“) valitsetavate investeerimisfondide ja portfellihoolduse klientide arvel tuletisinstrumentidega tehingute tegemist, mh lubatud tuletisinstrumentide liike, nendega seotud riskide hindamist ja koguselisi piirmäärasid.
- 1.2. Käesolevate reeglite eesmärgiks on jälgida ja mõõta investeerimispositsioonide riske ja üldist mõju fondi riskiprofiilile ning hinnata reguleeritud turu väliselt omandatud tuletisinstrumentide väärtust.
- 1.3. Tuletisinstrumentidega tehingute tegemisel tuleb arvesse võtta lisaks Reeglitele ka investeerimisfondide seaduses, selle alusel kehtestatud alamaktides, fondide tingimustes ja prospektides ning muudes õigusaktides sätestatud.
- 1.4. Reeglites käsitlemata olukorrad lahendab oma otsusega fondivalitseja juhatus või olemasolul investeerimiskomitee.
- 1.5. Kui muu väärtpaber (näiteks konverteeritav võlakiri, struktureeritud võlakiri või deposiit) või rahaturuinstrument sisaldab tuletisinstrumenti tunnuseid, tuleb sellisele väärtpaberile või tuletisinstrumenti komponendile kohaldada tuletisinstrumentide kohta sätestatud.
- 1.6. Börsiväliseks tuletisinstrumentiks loetakse tuletisinstrument, mis ei kuulu reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldavate tuletisinstrumentide hulka.

2. Tuletistehingute üldnõuded

- 2.1. Fondi vara võib investeerida fondi tingimustes nimetatud riigi reguleeritud turul kaubeldavatesse tuletisinstrumentidesse või reguleeritud turu väliselt omandatavatesse tuletisinstrumentidesse tingimusel, et:
 - 2.1.1. reguleeritud turu väliselt tehtavate tuletistehingute vastaspooleks on e-raha asutus, fondivalitseja, investeerimisühing, kindlustusandja, krediidasutus, makseasutus või muu isik, kelle suhtes kehtestatud usaldatavusnõuete täitmise üle teostatakse riiklikku finantsjärelevalvet; ja
 - 2.1.2. reguleeritud turu väliselt omandatud tuletisinstrumenti väärtust on võimalik iga päev usaldusväärselt hinnata ning fond saab omal algatusel selle tuletisinstrumenti igal hetkel õiglase hinna eest võõrandada, oma positsiooni selles likvideerida või vastupidise tehinguga sulgeda.
- 2.2. Õiglase hind on hind, mis kujuneb teadlike, huvitatud ja omavahel mitteseotud poolte vahelises tehingus. Usaldusväärne hindamine peab vastama järgmistele tingimustele:
 - 2.2.1. Hindamise aluseks on vara usaldusväärne ja ajakohane turuväärtus või selle puudumisel üldtunnustatud meetodikal põhinev hindamismudel; ja
 - 2.2.2. Reguleeritud turu väliselt tehtavate tuletistehingute hindamist kontrollib sõltumatu vastaspool piisava ajavahemiku järel; ja
 - 2.2.3. Hindamist kontrollib regulaarselt fondivalitseja riskikontrolli juht.

3. Nõuded tuletistehingute alusvarale

- 3.1. Lubatud tuletisinstrumentide alusvara on sätestatud fondi prospektis või portfellihoolduslepingus. Alusvaraks võivad olla:
 - 3.1.1. krediidasutuste hoiused;
 - 3.1.2. väärtpaberid ja rahaturuinstrumentid, millesse fond võib investeerida;
 - 3.1.3. teise investeerimisfondi osakud või aktsiad, millesse fond võib investeerida;
 - 3.1.4. väärtpaberi- või muud finantsindeksid, intressimäärad, valuuta või valuutakursid, millesse fond võib investeerida.
- 3.2. Investeerides tuletisinstrumenti, mille alusvaraks on finantsindeks, tuleb arvestada selliste tuletisinstrumentidele kehtestatud võimalikke lisanõudeid. Nõuetele vastavate finantsindeksite nimekirja peab Compliance Officer. Indeksite nimekirja täiendatakse vastavalt vajadusele. Vähemalt

üks kord aastas kontrollib Compliance Officer, kas nimekirjas olevad indeksid vastavad endiselt kehtestatud nõuetele.

- 3.3. Investeerides tuletisinstrumenti tunnustega väärtpaberitesse ja rahaturuinstrumentidesse, tuleb järgida investeerimisfondide seaduses ja selle alamaktides kehtestatud täiendavaid nõudeid.

4. Tuletistehingute eesmärk

- 4.1. Nõuded tuletisinstrumentide alusvarale ja tuletistehingute eesmärkidele on ära toodud iga fondi prospektis või portfellihoolduslepingus. Tuletisinstrumentide kasutamisel peab järgima fondi tingimustes ja prospektis või portfellihoolduslepingus sätestatud investeerimiseesmärke (nt investeerimispiirkonna ning tuletistehingute eesmärkide osas).

5. Riski maandavad tuletisinstrumentide tehingud

- 5.1. Riski maandav tuletisinstrumenti tehing on tehing, mille majanduslik efekt on sarnane alusvara müügile (nt müügioptsiooni ost).
- 5.2. Riski maandava tuletisinstrumenti tehingu avatud riskipositsioon peab igal ajahetkel olema kaetud vastava alusvaraga.
- 5.3. Kui tuletisinstrumenti tehingu alusvaraks on finantsindeks, peab indeksikorvi ja vara, mille riski maandatakse, vahel olema piisav korrelatsioon. Samuti peab konkreetne finantsindeksiga seotud tuletisinstrument vastama muudele kehtestatud nõuetele.

6. Riski suurendavad tuletistehingud

- 6.1. Riski suurendav tuletisinstrumenti tehingu (ehk tehing fondi investeerimiseesmärkide saavutamiseks) on tehing, mille majanduslik efekt on sarnane alusvara ostule (nt ostuoptsiooni soetamine).
- 6.2. Riski suurendavate tuletisinstrumenti tehingute tegemine on lubatud fondi prospektis ja portfellihoolduslepingus sätestatud ulatuses.

7. Piirangud tuletisinstrumentide mahule ja riskide hajutamisele

- 7.1. Fondi tuletisinstrumentide alusvara ei tohi tuletisinstrumenti võimaliku kasutamise hetkel ületada antud fondi suhtes sätestatud investeerimispiiranguid (ei kohaldata indeksitel põhinevate tuletisinstrumentide puhul).
- 7.2. Eurofondi tuletisinstrumentide kogu avatud riskipositsioonid kokku ei või ületada 100% fondi vara puhasväärtusest.
- 7.3. Muu avaliku fondi tuletisinstrumentide kogu avatud riskipositsioon ei või ületada 200% fondi vara puhasväärtusest.

8. Avatud riskipositsiooni arvutamine

- 8.1. Riskipositsiooni arvutamisel võetakse arvesse vara või tuletisinstrumenti alusvara väärtust, vastaspoole krediidiriski, hinnaliikumisi ja positsioonide likvideerimiseni jäänud aega.
- 8.2. Tuletisinstrumenti tehingu avatud riskipositsiooni arvutamiseks kasutatakse kohustustel põhinevat meetodit ehk „konverteeritakse“ tuletisinstrumenti tehingu positsioon ümber alusvara positsiooniks.
- 8.3. Vastassuunaliste tuletisinstrumenti tehingute positsioone võib omavahel tasaarvestada, kui nende alusvara ja muud tingimused on samad ning ilmnenud ei ole asjaolusid, mis tasaarvestuse välistaks.
- 8.4. Kogu tuletisinstrumenti tehingute riskipositsiooni arvutamiseks liidetakse eri tuletisinstrumenti tehingute avatud riskipositsioonide absoluutväärtused peale võimalikku vastassuunaliste tuletisinstrumenti tehingute tasaarvestamist.
- 8.5. Avatud riskipositsiooni arvutamine eri tuletisinstrumentide puhul:

Tuletisinstrument	Avatud riskipositsioon
Futuur	Alusvara turuväärtus
Indeksifutuur	Alusvaraks oleva indeksikorvi turuväärtus (lepingu suurus x indeksi väärtus)
Müügioptsioon	Alusvara turuväärtus x delta
Ostuoptsioon	Alusvara turuväärtus x delta
Valuutaoptsioon	Alusvara turuväärtus x delta
Valuuta-forward	Alusvara turuväärtus, va lepingud, mis ei ole sõlmitud fondi arvestusvaluutas. Lepingute puhul, millel mõlemas suunas on kasutatud muud valuutat peale fondi arvestusvaluuta, võetakse arvesse mõlema valuuta alusvara turuväärtus.
Valuuta-swap	Alusvara turuväärtus

8.6. Avatud riskipositsiooni arvutatakse vähemalt üks kord päevas.

9. Muud fondi prospektiga lubatud tehingud

- 9.1. Lisaks võivad fondid prospektis või portfellihoolduslepingus sätestatud piirangute raames teha järgmisi tehinguid: võtta laenu, teha repotehinguid, teha pöördrepotehinguid, teha muid väärtpaperite laenamise tehinguid.
- 9.2. Fondi arvel võib võtta lühiajalise tähtajaga laenu ja teha fondi arvel repo- ja pöördrepotehinguid ja muid väärtpaperite laenamise tehinguid kuni 10% ulatuses Fondi vara väärtusest.

10. Vastaspole riski hajutamine

- 10.1. Vastaspole risk ehk vastaspole krediidirisk on risk saada kahju sellest, et fondi või portfellihoolduslepingu arvel tehtava tehingu teine pool rikub oma kohustust enne tehingu rahalise kohustuse täielikku täitmist.
- 10.2. Vastaspole riski arvutamisel:
 - 10.2.1. arvestatakse vastaspolelega sõlmitud börsivälise tuletisinstrumenti lepingu turuhinnas hinnatud positiivset väärtust;
 - 10.2.2. võib lepingu olemasolul sama vastaspole tuletisinstrumentide positsioone tasaarvestada;
 - 10.2.3. võib vähendada vastaspole riski tagatise võtmise teel. Tagatis peab vastama p 11 toodud nõuetele;
 - 10.2.4. võib arvesse võtta antud tagatist netobaasil, kui vastaspolelega on sõlmitud tasaarveldusleping;
 - 10.2.5. ei võeta arvesse tuletisinstrumente, millega kaubeldakse reguleeritud väärtpaperiturul ja mille täitmist tagab piisavate vahenditega keskne kliiringuettevõte;
 - 10.2.6. võetakse lisaks tuletistehingute positsioonidele arvesse ka muudest prospektiga lubatud tehingutest tulenev vastaspole risk.
- 10.3. Vastaspole riski maksimaalsed piirmäärad (arvestatuna fondi varade puhasväärtusest):
 - 10.3.1. reguleeritud turu välise tuletistehinguga võetav riskipositsioon võib moodustada kuni 10% fondi vara väärtusest, kui vastaspoleks on krediidasutus, mille hoiustesse võib fondi vara paigutada;
 - 10.3.2. punktis 10.3.1 nimetatava vastaspole puhul võib reguleeritud turu välise tuletistehinguga võetav riskipositsioon moodustada kuni 5% fondi vara väärtusest;
 - 10.3.3. kui ühe isiku emiteeritud väärtpaperite, rahaturuinstrumentide ja tuletisinstrumentide väärtus moodustab fondi vara väärtusest üle 5%, ei või selliste investeeringute väärtus kokku moodustada rohkem kui 40% fondi vara väärtusest, v.a kui tehingu osapooliks oleva krediidi- või finantsasutuse suhtes kehtivate usaldatavusnõuete üle teostatakse finantsjärelvalvet;
 - 10.3.4. ühe isiku emiteeritud väärtpaperite ja rahaturuinstrumentide väärtus ning sellesse isikusse paigutatud hoiuste väärtus ja tuletistehingute riskipositsioonid selles isikus ei või moodustada kokku rohkem kui 20% fondi vara väärtusest;
 - 10.3.5. fondi varasse kuuluvate ühe isiku emiteeritud väärtpaperite ja rahaturuinstrumentide, sealhulgas pandikirjade, tuletisinstrumentide ning sellesse isikusse paigutatud hoiuste väärtus kokku ei või moodustada rohkem kui 35% fondi vara väärtusest.
- 10.4. Vastaspole riski hajutamise nõuete tarbeks võetakse tuletisinstrumenti riskipositsioonina arvesse tuletisinstrumenti positiivne turuväärtus.

- 10.5. Kui tuletisinstrumenti tehingu tulemusena on saadud vastaspoolelt tagatis, vähendatakse selle võrra vastaspoole riskipositsiooni.
- 10.6. Muud prospektiga lubatud tehingud:
 - 10.6.1. nõuete puhul võetakse arvesse nõude väärtus, millest lahutatakse maha võimalike saadud tagatiste turuväärtus;
 - 10.6.2. fondi kohustused võetakse vastaspoole riski jälgimisel arvesse juhul, kui fondi antud tagatise väärtus ületab kohustuse väärtust. Sellisel juhul võetakse arvesse antud tagatise ja kohustuse väärtuse vahe.

11. Nõuded tuletisinstrumenti tagatistele

- 11.1. Vastaspoole riski vähendamiseks võidakse börsiväliste tuletisinstrumentidega tehingute tegemisel vahetada tagatisi.
- 11.2. Fondi aktsepteerib tagatisena avaid raha.
- 11.3. Tagatis peab alati vastama järgmistele kriteeriumitele:
 - 11.3.1. Tagatise andja peab olema Avaronist sõltumatu ning tema tulemused ei ole eeldatavalt suures korrelatsioonis Avaroni tulemustega.
 - 11.3.2. Omandiõiguse üleminekul kuulub saadav tagatis fondi depositeoriumile ning fondil on õigus seda vastaspoole teadmata ja nõusolekuta täielikult realiseerida.
 - 11.3.3. Saadavat tagatist on lubatud:
 - 11.3.3.1. hoida üksnes liikmesriigi krediidasutuses või kolmanda riigi puhul üksnes sellises krediidasutuses, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriikidega samaväärseid usaldatavusnormatiive;
 - 11.3.3.2. investeerida kvaliteetsetesse riigivõlakirjadesse;
 - 11.3.3.3. investeerida lühiajalistesse rahaturufondidesse.
- 11.4. Saadavad tagatised hoitakse lahus muudest fondi varadest ning nad peavad olema selgelt eristatavad.

12. Kontroll ja aruandlus

- 12.1. Riskikontrolli juht vastutab Reeglites toodud nõuetele vastavuse kontrollimise eest. Puuduste ilmnemisel teeb ta ettepanekud Reeglite tõhustamiseks.
- 12.2. Kord aastas esitatakse Finantsinspeksioonile iga Avaroni valitsetava fondi lõikes aruanne tuletisinstrumentide kasutamise kohta eelneval kalendriaastal. Aruandesse märgitakse:
 - 12.2.1. tuletisinstrumenti tüüp ja nendega seotud riskid,
 - 12.2.2. tehinguga seotud riskide hindamise kvantitatiivseid piirmäärad ja valitud tehnikad.

Sisekord loodud:	Detsember 2009
Viimati muudetud:	Jaanuar 2018
Kinnitatud:	AS Avaron Asset Management juhatuse poolt